

A Stadion-kérdést szőnyegen kell tartani

1934-ben foglalkoztunk első ízben a Stadion kérdésével és rámutattunk annak nemzeti szempontból is nagy fontosságára. Azóta Karafiáth Jenő ny. vallás és közoktatásügyi miniszter tört lándzsát a Stadion sürgős építése mellett és azon nézetének adott kifejezést, hogy annak csakis viz mellé szabad épülnie és pedig a Lágymányosra, hol egy nemzeti sportliget létesítésé-

nek minden előfeltétele meg van. Miután a Stadion helyével kapcsolatban sok bizarr ötlettel ijesztgetik a főváros sportpártoló közönségét és mi becsületbeli kötelességünknek tartjuk a megkezdett közérdekű harcot a jó eredmény érdekében végigküzdeni, a sporttársadalom olyan tekintélyes tényezőit akarjuk megszólaltatni, akik a magyar sporttal össze vannak kapcsolva.

Usetty Béla dr., az MLSz. elnöke következőképpen nyilatkozott lapunknak ebben az országos fontosságú kérdésben

A sporttársadalom évek, sőt mondhatni évtizedek óta küzdelmet folytat a Stadion létesítéséért és az utóbbi években már a megvalósítása annyira aktuálissá vált, hogy csaknem nap-nap után erősödött mindenkiben az a hit, hogy a megvalósulás perce bekövetkezik, vagy bekövetkezhetik.

Most már valóban a legfőbb ideje, hogy ebben a kérdésben döntés történjék, mert addig, amíg Stadionunk nincs, nem léphetünk fel azzal a kivánsággal, hogy a legközelebbi olimpiai játékok helyéül a mi országunk, illetve Budapest jelöltesse ki.

Meg vagyok győződve arról, hogy a többi nemzetek szívesen vennék, hogy az olimpiai játékokat itt rendezzék meg, mert bizonyára minden sportszerető és a sportviszonyokat ismerő ország méltányolja azokat a sporteredményeket, amelyeket ez a nemzet a maga kicsiny számához mérten elért és amelyet mindenkinek tisztelőben kell tartania. Ezek az eredmények a következő olimpiásznak Budapestben való megtartását parancsolóan írják elő azok számára, akik nem pusztán politikát néznek az olimpiában, hanem a valódi sport-sikereket veszik figyelembe.

Ha pedig ennyire sürgős most már a Stadion kérdése és tudomásunk van róla, hogy a kormányzattól kezdve minden illetékes tényező sürgősnek tartja, amiről nem egyszer tett tanúságot maga a miniszterelnök és a főváros polgármestere is, akkor valóban foglalkozni kell azzal, hogy hol legyen a Stadion.

Sok terv merült fel erre nézve. A legtöbbre már tervezet is készült.

Azért találok én is szerencsésnek a Stadionnak a lágymányosi részre való elhelyezését, mert ezen a területen találkozunk az építkezés a legkisebb akadályokkal. Hatalmas szabad terület áll itt rendelkezésre, itt városfejlődésre nem kell tekintettel lenni, mert a területnek szabályozatlan állapota idézi elő azt a kedvező helyzetet, hogy a városszabályozás és fejlődés fog a Stadion nagyszerű létesítményeihez hozzá alkalmazkodni, jobban mondva, ez fogja a szabályozás irányát megszabni.

Park a budai közönség számára

A villamos közlekedés központjában fekszik

Ezen a helyen nem is kellene nagyobb értékű telkeket rendelkezésre bocsájtani, mert ma még itt kisebb értékű telkek felhasználásával lehetne a Stadiont létrehozni és nagyszerű parkkal körülvenni, mely egyúttal a budai közönség számára is egészséges, tisztalevegőjű sétahelyet biztosítana.

A Nemzetközi Vásár és kiállítási csarnok rendezésének kérdése

A Stadion lágymányosi megoldása maga után viszi az állandó kiállítási csarnok elhelyezésének kérdését is. Annak idején, midőn a Boráros-téri hid építését tervbe vették, arról is szó volt, hogy a Lágymányoson fogják az állandó kiállítási csarnokot elhelyezni nemzetközi vásár, butor-, autó- vagy más kiállítás céljaira, amelyre pedig Buda-

pestnek elkerülhetetlenül szüksége van, mert nem tartom helyesnek, hogy az Iparcsarnok körül minden évben sátorvárost építsenek és egyben elvegyék az amugy is kis Városligetet a sétálóközönségtől. Olyan világváros, mint Budapest, fejlett ipara és kereskedelme mellett már régen megérdemel egy állandó kiállítási csarnokot, illetve területet. A Stadion és a kiállítási csarnok ezen a városrészen óriási fejlődést indítana meg, amire különösen ezen a részen, hol csaknem kétszáz holdas pusztasággal állunk szemben, igen nagy szükség van. Ha még rámutatok arra, hogy egy világfürdőváros közelében nem tűrhető meg egy homokszivattyú, ami máskülönben csak évek hosszú sora alatt tűnne el, kézen fekvő, hogy a Stadiont nem tudom máshova elképzelni, mint a Boráros-téri hid budai részére.

Sportszempontból ez a hely éppenséggel hivatott arra, hogy a Stadion ide épüljön, mert itt a vizisporttól kezdve adva van a sportnak minden ágára a lehetőség, amire a mai fejlett sportigények mellett feltétlenül szükség van. Éppen azért az a nézetem, hogy keresve sem lehetne jobb helyet a Stadion számára ennél találni.

A Lágymányos mindenféle képen könnyen közelíthető meg

Még az is a lágymányosi megoldás mellett szól, hogy a körutak tengelyében fekszik a villamos közlekedés útjában, lehetővé teszi a rendelkezésre álló szabad terület a berlini Stadion villamos közlekedésének mintájára itt egy központi villamos pályaudvarnak létesítését, rendes motorhajójáratok berendezését, gyalogosok általigen könnyen való megközelíthetőségét.

Már pedig a Stadiont csakis oda lehet tenni, ahová több utazási lehetőség van, mert nem lehet egyszerre egy közlekedési eszközzel 50—60.000 embert elszállítani. Még a kijutás talán könnyebb, mert nem megy ki egyszerre mindenki, de egy bizonyos és ez régi tapasztalat, hogy különösen versenyekről, hol hosszabb ideig tartózkodott a közönség, egyszerre kíván hazajutni, ami, hacsak egy közlekedési eszköz áll rendelkezésre, könnyen katasztrófát idézhet elő. A Stadionnak minden előfeltételét feltalálom a lágymányosi területen, ezért üdvözlöm én örömmel azt az elgondolást, hogy a magyar nemzeti Stadion a Lágymányoson létesíttessék és őszinte örömmel szolgálna, ha az minél előbb megvalósulna.

Ki volt Boráros?

Sok szó esik utóbbi időkben a Boráros-téri hidról, de azt hisszük, igen kevesen tudják, honnan származott a Boráros név. Boráros Jánosnak hívták 1801-ben a pesti bírót, aki Budapest első nagy városi színházát szorgalmazta. Abban az időben tehát, amikor még nagyon ritka volt a magyar szó Pesten és Budán.

A férfit jobban lebilincseli a nő vidámsága, mint szépsége.

A budai lakosság is megmozdult a Stadion-kérdésben

Nagyon örvendünk annak, hogy sikerült a Stadion kérdését a Lágymányoséval összekapcsolni. Erre enged következtetni az a mozgalom, mely a napokban indult meg a Lágymányos környékén lakó budai polgárok körében. A Boráros-téri Horthy Miklós hid környékén lakó budai polgárság megalakította a Stadion bizottságot és elhatározták, hogy küldöttségileg mennek a miniszterelnökhöz és az érdekelt miniszterekhez, a polgármester, a Közmunkák Tanácsa elnökének figyelmét felhívják arra, hogy az amugyis rendezendő budai vizpart mellett a legcélszerűbb a Stadiont elhelyezni. A mozgalom helyesen mutat rá arra, amit már mi is aláhúztunk, hogy a Boráros-téri hid környéke akkor is rendezésre szorul, ha a Stadion más helyre kerül, tehát ismételtlen csak nem helytálló és céltüvesztő irány akar ebben a kérdésben is érvényesülni. A memorandum megismétli az Ország-Világ megállapításait, amit ma már minden kis gyermek tud, hogy a Stadion céljaira itt tervbe vett és kiszemelt terület legnagyobb része közterület, mely felett kizárólag közhatóságok rendelkeznek, tehát telekspekulációról ebben az esetben szó sem lehet és még az a nagy előnye is van, hogy az új repülőtér mellett fekszik.

Nagy örömmel támogatjuk a lágymányosiakat törekvéseikben, mert azok ebben a kérdésben mindenben fedik régen elfoglalt álláspontunkat.

A Stadion nem jöhet sem a népszigetre sem a hajógyári szigetre

A vizmenti elhelyezés szempontjából számbevehető területekről szólva, az Ország-Világ rámutatott arra, hogy a királyi vártól északra fekvő területek legnagyobb és ki nem küszöbölhető hátránya az árvízveszedelem.

Az újpesti Népszigetet, az újpesti öböltől a Rákospatak torkolatáig terjedő Dunapartot és a hajógyári szigetet már alig 5 méterrel felüli vizállásnál is elborítja az ár.

Már pedig a hivatalos följegyzések szerint az utolsó évtizedekben a Duna árhulláma ennél jóval magasabb volt és különösen a legutolsó két alkalommal több mint 2 hónapig tartott az árvízveszedelem.

A Duna áradása a következő magasságot érte el:

1897-ben	6 m 80 cm
1899-ben	6 m 70 cm
1903-ban	6 m 12 cm
1923-ban	6 m 84 cm
1926-ban	6 m 37 cm

Áradás alkalmával tehát a fenti területek, köztük az óbudai sziget legnagyobb részét is 120—150 cm magas víz borítja el.

Még akkor is, ha az árhullám ezt a magasságot el nem éri,

különösen az óbudai sziget belső lapályos részét a felfakadó víz teljesen elborítja,

mert a laza, kavicsos talaj a nagy víz nyomásának enged.

A sziget tehát nem alkalmas építkezésre, ha csak nem számolnak azzal, hogy legalább 6 méter magas kőgáttal kell megerősíteni partjait és az egész területet (85—100 kat. hold) 4—5 méter magasan fel kell tölteni.

Ugyanez áll az újpesti szigetre és az újpesti Dunapart mocsaras mély részeire.

Az elmondottakból kitűnik, hogy a nemzeti sportliget és a Budapestben tartandó olimpiai játékok színhelyéül szolgáló nemzeti Stadion elhelyezésére egyedüli alkalmas hely a Horthy Miklós hid budai tengelyében feltöltés és rendezés alá kerülő dunaparti területen kínálkozik.

A XI. kerület polgárságának ezirányú mozgalomát a főváros egész lakossága rokonszenvesen fogadja és annak mielőbbi megvalósulását óhajtja.